

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Giáo trình

KẾ TOÁN QUỐC TẾ

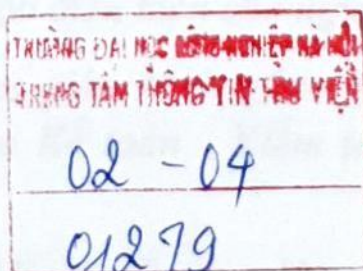
NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI
ĐẶNG NGỌC HÙNG - NGUYỄN THỊ LAN ANH (Chủ biên)

LỜI NÓI ĐẦU

Giáo trình KẾ TOÁN QUỐC TẾ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ
HÀ NỘI - 2015

LỜI NÓI ĐẦU

Nền kinh tế Việt Nam đang từng bước hội nhập với kinh tế thế giới, sự hội nhập đó đã kéo theo sự xuất hiện của các công ty đa quốc gia, công ty có vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam. Do vậy kế toán - kiểm toán cần phải hội nhập là điều tất yếu, trong thời gian qua Việt Nam đã ban hành các chuẩn mực kế toán, kiểm toán theo thông lệ kế toán quốc tế. Việc ban hành này là nền tảng để hoạt động kế toán - kiểm toán tuân thủ theo các nguyên tắc chung của kinh tế thị trường, tạo điều kiện cho việc minh bạch số liệu, tạo môi trường đầu tư lành mạnh.

Với sự hội nhập đó Giáo trình Kế toán quốc tế được biên soạn đã cung cấp cho người đọc những nội dung căn bản của chuẩn mực kế toán quốc tế, các quan điểm ghi nhận về kế toán khác nhau của một số nước trên thế giới. Bên cạnh đó còn cung cấp những kiến thức cơ bản về kế toán Mỹ từ qui trình kế toán, kế toán các nghiệp vụ mua, bán và xác định kết quả, kế toán tài sản ngắn hạn, dài hạn và kế toán các khoản nợ phải trả và vốn chủ sở hữu. Đây cũng là hệ thống kế toán căn bản và thông dụng nhất và được nhiều quốc gia trên thế giới áp dụng.

Để giúp sinh viên có tài liệu học tập nghiên cứu, qua đó có những hiểu biết cần thiết về các trường phái kế toán trên thế giới và đặc biệt là trường phái kế toán Mỹ, đồng thời có cơ sở để đối chiếu, so sánh với kế toán Việt Nam. Bộ môn Kế toán công, Khoa Kế toán - Kiểm toán, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội đã tổ chức biên soạn **“Giáo trình kế toán quốc tế”**. Tương ứng với từng chương của giáo trình tác giả đều đưa các ví dụ minh họa tạo điều kiện cho người đọc dễ hiểu.

Tham gia biên soạn giáo trình gồm: Tập thể giáo viên thuộc Bộ môn Kế toán công, Khoa Kế toán - Kiểm toán, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội:

1. TS. Đặng Ngọc Hùng - Trưởng khoa - Đồng chủ biên, biên soạn chương 1 và 2

2. TS. Nguyễn Thị Lan Anh - Trưởng Bộ môn - Đồng chủ biên, biên soạn chương 5

3. Ths. Lương Thị Hân, biên soạn chương 3

4. Ths. Đinh Thị Thanh Hải và Th.s Nguyễn Ngân Giang, biên soạn chương 4

5. Ths. Đậu Thị Bích Phượng, biên soạn chương 6

6. Ths. Đặng Thu Hà, biên soạn chương 7

7. Ths. Đinh Ngọc Thuý Hà, biên soạn chương 8

8. Ths. Mai Thanh Thuý, biên soạn chương 9

9. CN. Bùi Thị Thu, biên soạn chương 10

Mong rằng cuốn giáo trình sẽ là tài liệu hữu ích trong công tác giảng dạy, học tập của giáo viên - sinh viên và cho bạn đọc.

Trong quá trình biên soạn giáo trình không thể tránh khỏi những thiếu sót nhất định, tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp chân thành của bạn đọc.

Xin chân thành cảm ơn!

Thay mặt tập thể tác giả

Chủ biên: TS. Đặng Ngọc Hùng

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU

3

PHẦN 1: KẾ TOÁN QUỐC TẾ

11

CHƯƠNG 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ KẾ TOÁN QUỐC TẾ

13

1.1. Sự hình thành và phát triển của kế toán trên thế giới

13

1.1.1. Sự phát triển kế toán thế giới

13

1.1.2. Sự khác biệt của hệ thống kế toán giữa các quốc gia

15

1.1.3. Tầm quan trọng của việc hiểu biết hệ thống kế toán các nước

16

1.2. Những yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển hệ thống kế toán trên thế giới

17

1.3. Phân loại hệ thống kế toán trên thế giới

20

1.3.1. Mục đích của việc phân loại

20

1.3.2. Phân loại hệ thống kế toán trên thế giới

20

1.4. Mô hình kế toán một số nước trên thế giới

26

1.4.1. Mô hình kế toán dạng Anglo-Saxon

26

1.4.2. Mô hình kế toán Latinh

26

Câu hỏi ôn tập chương 1

28

CHƯƠNG 2: CHUẨN MỰC KẾ TOÁN QUỐC TẾ

29

2.1. Hệ thống chuẩn mực kế toán quốc tế

29

2.1.1. Nguyên nhân hình thành hệ thống chuẩn mực kế toán quốc tế

29

2.1.2. Cơ quan ban hành hệ thống chuẩn mực kế toán quốc tế

30

2.1.3. Nội dung của hệ thống chuẩn mực quốc tế về kế toán

31

2.2. Hòa hợp đến hội tụ kế toán quốc tế

33

2.2.1. Nguyên nhân hòa hợp - hội tụ kế toán quốc tế

33

2.2.2. Những yếu tố ảnh hưởng đến sự hòa hợp kế toán trên thế giới

33

2.2.3. Sự lựa chọn phương thức hòa hợp - hội tụ của các quốc gia	34
2.2.4. Các dự án hội tụ kế toán quốc tế	35
Câu hỏi ôn tập chương 2	40
PHẦN 2: KẾ TOÁN TÀI CHÍNH MỸ	45
CHƯƠNG 3: QUY TRÌNH KẾ TOÁN	47
3.1. Hệ thống ghi chép kế toán	47
3.1.1. Hệ thống tài khoản kế toán	47
3.1.2. Cách ghi chép lên tài khoản kế toán	50
3.2. Quy trình kế toán	50
3.2.1. Thu thập, kiểm tra chứng từ gốc	52
3.2.2. Sổ Nhật ký chung	52
3.2.3. Sổ Cái	56
3.2.4. Bảng cân đối thử	61
3.2.5. Các bút toán điều chỉnh	62
3.2.6. Ghi sổ các bút toán điều chỉnh	67
3.2.7. Bảng tính nháp	67
3.2.8. Báo cáo tài chính	71
3.2.9. Các bút toán khóa sổ	74
Câu hỏi ôn tập chương 3	79
Bài tập chương 3	80
CHƯƠNG 4: HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH	85
4.1. Những vấn đề chung về báo cáo tài chính	85
4.1.1. Đối tượng sử dụng báo cáo tài chính	85
4.1.2. Mục tiêu báo cáo tài chính	85
4.1.3. Mục đích của báo cáo tài chính	86
4.1.4. Yêu cầu lập và trình bày của báo cáo tài chính	86
4.1.5. Những nguyên tắc cơ bản lập báo cáo tài chính	89

4.1.6. Các yếu tố của báo cáo tài chính	100
4.2. Hệ thống báo cáo tài chính	108
4.3. Bảng cân đối kế toán	108
4.3.1. Mục đích của Bảng cân đối kế toán	108
4.3.2. Nội dung bảng cân đối kế toán	109
4.4. Báo cáo kết quả kinh doanh (báo cáo thu nhập)	114
4.4.1. Mục đích báo cáo kết quả kinh doanh	114
4.4.2. Nội dung các chỉ tiêu cơ bản trên báo cáo kết quả kinh doanh	114
4.5. Báo cáo lưu chuyển tiền tệ	116
4.5.1. Khái niệm, mục đích của báo cáo lưu chuyển tiền tệ	116
4.5.2. Phương pháp lập báo cáo lưu chuyển tiền tệ năm	117
Câu hỏi ôn tập chương 4	122
Bài tập chương 4	123
CHƯƠNG 5: KẾ TOÁN TRONG CÔNG TY THƯƠNG MẠI	136
5.1. Tổng quan về công ty thương mại	136
5.1.1. Một số khái niệm	136
5.1.2. Công ty thương mại	137
5.1.3. Phân biệt Công ty thương mại và công ty dịch vụ	138
5.1.4. Hạch toán hàng tồn kho trong công ty thương mại	139
5.2. Kế toán quá trình mua hàng	140
5.2.1. Tính giá hàng mua	140
5.2.2. Các nghiệp vụ kinh tế phát sinh chủ yếu liên quan đến quá trình mua hàng	141
5.3. Kế toán quá trình bán hàng	148
5.3.1. Một số qui định khi hạch toán quá trình bán hàng	148
5.3.2. Kế toán quá trình bán hàng	149
5.4. Kế toán giá vốn hàng bán	156
5.4.1. Phương pháp kê khai thường xuyên	156

5.4.2. Phương pháp kiểm kê định kỳ	161
5.5. Kế toán chi phí hoạt động kinh doanh	163
5.6. Các bút toán khoá sổ	164
5.7. Bảng tính nhập trong công ty thương mại	165
5.7.1. Bảng tính nhập trong trường hợp doanh nghiệp hạch toán hàng tồn kho theo phương pháp kê khai thường xuyên	166
5.7.2. Bảng tính nhập trong trường hợp doanh nghiệp hạch toán hàng tồn kho theo phương pháp kiểm kê định kỳ	170
5.8. Hệ thống sổ kế toán ghi chép bằng tay	177
5.8.1. Nhật ký bán hàng	178
5.8.2. Nhật ký mua hàng	178
5.8.3. Nhật ký thu tiền	179
5.8.4. Nhật ký chi tiền	180
Câu hỏi ôn tập chương 5	185
Bài tập chương 5	186
CHƯƠNG 6: KẾ TOÁN TÀI SẢN NGẮN HẠN	193
6.1. Kế toán tiền	193
6.1.1. Hệ thống kiểm soát nội bộ đối với tiền	193
6.1.2. Kế toán tiền gửi ngân hàng	194
6.1.3. Quỹ lặt vặt	196
6.2. Kế toán các khoản phải thu và kế toán dự phòng phải thu khó đòi	198
6.2.1. Khái niệm và hạch toán khoản phải thu	198
6.2.2. Ước tính chi phí nợ khó đòi	199
6.3. Kế toán thương phiếu phải thu	206
6.3.1. Thương phiếu phải thu	206
6.3.2. Kế toán thương phiếu phải thu	207
6.4. Kế toán hàng tồn kho	210
6.4.1. Đánh giá hàng tồn kho theo giá vốn (giá gốc)	211

6.4.2. Đánh giá hàng tồn kho theo giá thấp hơn giữa giá vốn và giá thị trường	212
6.4.3. Đánh giá hàng tồn kho theo phương pháp ước tính	213
Câu hỏi ôn tập chương 6	217
Bài tập chương 6	218
CHƯƠNG 7: KẾ TOÁN TÀI SẢN DÀI HẠN	221
7.1. Kế toán tài sản cố định	221
7.1.1. Khái niệm và đặc điểm TSCĐ	221
7.1.2. Phân loại TSCĐ	222
7.1.3. Đánh giá TSCĐ	222
7.1.4. Kế toán tăng, giảm tài sản cố định hữu hình	224
7.1.5. Kế toán tài sản cố định vô hình	229
7.1.6. Kế toán khấu hao TSCĐ	231
7.1.7. Kế toán sửa chữa tài sản cố định	236
7.2. Kế toán thương phiếu phải thu dài hạn	238
Câu hỏi ôn tập chương 7	241
Bài tập chương 7	242
CHƯƠNG 8: KẾ TOÁN ĐẦU TƯ TÀI CHÍNH	244
8.1. Phân loại đầu tư tài chính	244
8.2. Kế toán đầu tư chứng khoán ngắn hạn	245
8.2.1. Kế toán chứng khoán nắm giữ cho đến ngày đáo hạn	245
8.2.2. Kế toán chứng khoán thương mại	246
8.2.3. Kế toán chứng khoán chờ bán	248
8.2.4. Đầu tư trái phiếu giữa hai kỳ trả lãi	249
8.3. Kế toán đầu tư chứng khoán dài hạn	250
8.3.1. Kế toán đầu tư trái phiếu dài hạn	250
8.3.2. Kế toán đầu tư cổ phiếu dài hạn	255

Câu hỏi ôn tập chương 8	260
Bài tập chương 8	261
CHƯƠNG 9: KẾ TOÁN NỢ PHẢI TRẢ	265
9.1. Khái niệm và phân loại nợ phải trả	265
9.1.1. Khái niệm nợ phải trả	265
9.1.2. Phân loại nợ phải trả	265
9.2. Đánh giá nợ phải trả	267
9.3. Nợ phải trả ngắn hạn	267
9.3.1. Nợ phải trả xác định	267
9.3.2. Kế toán Nợ phải trả ước tính	271
9.4. Nợ phải trả dài hạn	272
9.4.1. Thương phiếu trả dần	272
9.4.2. Kế toán trái phiếu phát hành	275
Câu hỏi ôn tập chương 9	287
Bài tập chương 9	288
CHƯƠNG 10: KẾ TOÁN VỐN CHỦ SỞ HỮU	291
10.1. Kế toán trong công ty hợp danh	291
10.1.1. Khái quát về công ty hợp danh	291
10.1.2. Hạch toán kế toán trong công ty hợp danh	292
10.2. Kế toán trong công ty cổ phần	298
10.2.1. Khái quát chung về công ty cổ phần	298
10.2.2. Phương pháp hạch toán	299
Câu hỏi ôn tập chương 10	307
Bài tập chương 10	308
TÀI LIỆU THAM KHẢO	312